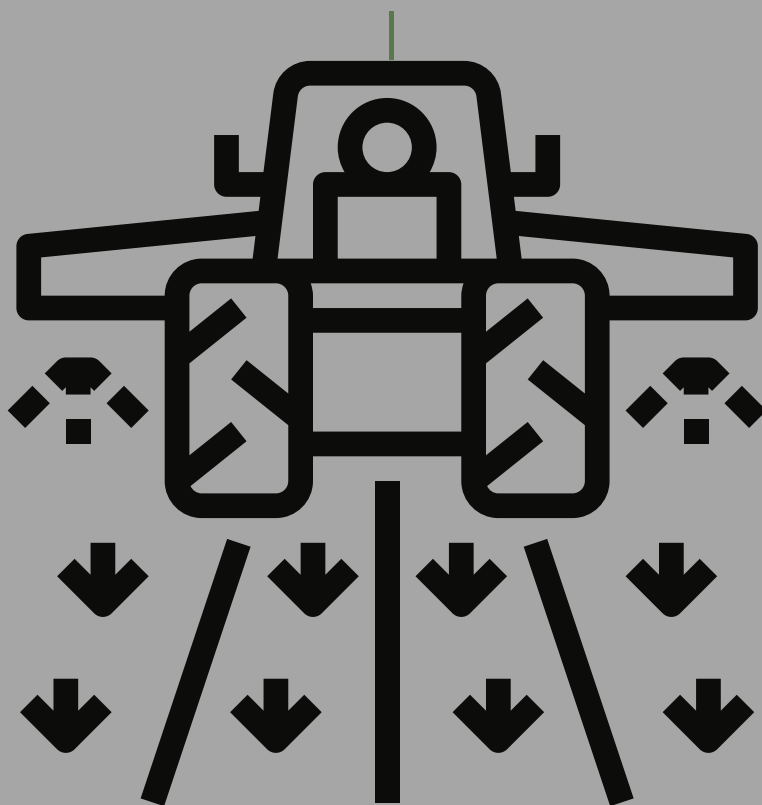

PESTICÍDY OKOLO NÁS

**Viera Peterková
Ivan Il'ko**

Pesticídy okolo nás

2020

Viera Peterková

Ivan Il'ko

Pesticídy okolo nás

Autori: doc. Ing. Viera Peterková, PhD.
Mgr. Ivan Il'ko

Recenzenti: Ing. Ján Kollár, PhD.
prof. RNDr. Alfréd Trnka, PhD.

Redakčné práce: doc. Ing. Viera Peterková, PhD.
Mgr. Ivan Il'ko

Vydavateľ: Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave

ISBN: 978-80-568-0295-3

Publikácia vznikla v rámci projektu Zóny bez pesticídov v spolupráci občianskeho združenia
Zóny bez pesticídov s Trnavskou univerzitou v Trnave.

Vydanie príručky je realizované s finančnou podporou Heineken Slovensko v rámci projektu
Lišiak bez sadu.

Neprešlo jazykovou korektúrou.

Obsah

Úvod	8
1 Pesticídy	10
1.1 Herbicídy	14
1.2 Fungicídy	19
1.3 Insekticídy	21
1.4 Rodenticídy	26
1.5 Moluskocídy	27
1.6 Avi- repelenty	28
2 Pesticídy v životnom prostredí	29
2.1 Výskyt pesticídov v atmosfére	29
2.2 Výskyt pesticídov v pedosfére	30
2.3 Výskyt pesticídov v hydrosfére	31
3 Biodiverzita, jej význam a ohrozenie aplikáciou pesticídov	33
3.1 Vplyv pesticídov na cieľové a necieľové organizmy	34
3.2 Ochrana biodiverzity	36
4 Rezistencia voči pesticídom	39
5 Postupy znižujúce spotrebu pesticídov	41
6 Legislatíva	52
6.1 Schvaľovanie, kontrola a povoľovanie pesticídnych prípravkov na Slovensku	55
6.2 Úradná kontrola dodržiavania maximálnych reziduálnych limitov (MRL) v potravinách	59
7 Informovanosť verejnosti	62
7.1 Informačný systém o používaní pesticídov (ISOPP)	64
Záver	66
Zoznam použitej literatúry	67

Zoznam obrázkov

Obrázok 1 Aplikácia pesticídov v poľnohospodárstve	10
Obrázok 2 Letecká aplikácia pesticídov	13
Obrázok 3 Priebeh desikácie	14
Obrázok 4 Aplikácia defoliantov vo Vietname	15
Obrázok 5 Dlhodobý vplyv 2,4-D a 2,4,5-T na ľudský organizmus.....	16
Obrázok 6 Tráva pred a po aplikácii totálneho herbicidu s účinnou látkou glyfosát.....	18
Obrázok 7 Plesň sivá na hrozne.....	19
Obrázok 8 Dezinsekcia domácnosti	21
Obrázok 9 Aplikácia DDT v minulosti	22
Obrázok 10 Physostigma venenosum	23
Obrázok 11 Chrysanthemum cinerariaefolium (vpravo) a Tanacetum vulgare (vľavo).....	24
Obrázok 12 Azadirachta indica	26
Obrázok 13 Konzumácia rodenticídov hlodavcom	27
Obrázok 14 Pasca na slimáky.....	28
Obrázok 15 Sprej na odpudzovanie vtákov.....	28
Obrázok 16 Kolobeh pesticídov v životnom prostredí.....	29
Obrázok 17 Znečistenie životného prostredia pesticídmi	34
Obrázok 18 Zóny bez pesticídov.....	37
Obrázok 19 Globálna databáza rezistencie voči insekticídom (WHO).....	40
Obrázok 20 Pelargonium sp.	41
Obrázok 21 Repelentné prípravky.....	43
Obrázok 22 N-dietyl-m-toluamidu (DEET).....	43
Obrázok 23 Picaridin (Icaridin).....	44
Obrázok 24 Prírodné oleje.....	45
Obrázok 25 IR3535	46
Obrázok 26 Dimethyl ftalát (DMP)	46
Obrázok 27 Indalon	46
Obrázok 28 Rutgers 612.....	47
Obrázok 29 Cypermetrín a permetrín.....	49
Obrázok 30 Lindan a DDT	50
Obrázok 31 Methyl parathion a metathion.....	50
Obrázok 32 carbaryl (1-naphthyl-N-methylcarbamát).....	51

Obrázok 33 Informačný systém o používaní pesticídov (pracovná verzia)	65
Obrázok 34 Mobilná verzia ISOPP	65

Zoznam skratiek

CEPTA- Centrum pre trvalo udržateľné alternatívy

GM- Geneticky modifikované

GMO- Geneticky modifikované organizmy

AMPA- kyselina aminomethylfosfonová

ČR- Česká republika

SR- Slovenská republika

HU- Maďarská republika

EÚ- Európska únia

IARC- Medzinárodná agentúra pre výskum rakoviny (anglicky: International Agency for Research on Cancer)

ÚVZ SR- Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

EK- Európska komisia

EPA- Agentúra pre ochranu životného prostredia (angl. U.S. Environmental

CNS- centrálna nervová sústava

WHO- Svetová zdravotnícka organizácia

POPs- perzistentné organické polutanty

USA- Spojené štáty americké

MP/ MPRV- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieku

CAAG- Akčná skupina za čistý vzduch

ED- Endocrine disruptors/ endokrinný disruptor

ČSR- Československá republika

ÚKSUP- Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky

IFOAM- Medzinárodná federácia organického poľnohospodárstva

EP- ekologické poľnohospodárstvo

GAP- Good Agricultural Practice

FSC- Forest Stewardship Council

MPL- maximálne reziduálne limity

NMH- najvyššia medzná hodnota

RÚVZ- Regionálny úrad verejného zdravotníctva

MCHÚ- maloplošné chránené územie

CHÚ- chránené územie

ZsVK- Západoslovenská vodárenská spoločnosť

MŽP- Ministerstvo životného prostredia

6EAP- šiesty environmentálny akčný plán

RASFF- rýchly výstražný systém

RVPS SR- Regionálna veterinárna a potravinová správa